

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIII, broj 37

19. rujna 2013.

cijena 200 Ft

Komentar

Dvadeset godina

Usljed demokratskih promjena u Mađarskoj, prije dvadeset godina, točnije 7. srpnja 1993. Mađarski je parlament 96-postotnom većinom usvojio Zakon br. LXXVII. o pravima nacionalnih i etničkih manjina. Sporazumom tadašnjih političkih snaga zasnovan je na konsenzusu koji je građanima pripadnicima manjina i njihovim zajednicama osigurao nove mogućnosti i okvire na području pojedinačnih i kolektivnih prava. Pri tome je istaknuto: «Sveukupnost tih prava nije dar većine i nije privilegija manjine, a njihov izvor pak nije brojčano stanje nacionalnih i etničkih manjina, nego je pravo različitosti, koja se temelji na pravu pojedinca, i poštivanje društvenoga mira.»

Zakon iz 1993. nije mogao zamijeniti djelatnosti manjina, ali je dao okvire za njihovu djelatnost. Kao zoran primjer možemo navesti i tijekom preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu u održavanje Hrvatske državne samouprave još 2000. godine, čime je utrt put za sličan potez drugih narodnosti u Mađarskoj, a iskustva su ugrađena u izmjene zakona 2005. godine. Pokazalo se da se nedorečenosti mogu ispraviti i u praksi, a ako se upravljanje uzme u svoje ruke, onda mogu rezultirati i mijenjanjem zakonskih, pravnih propisa.

Osnivanje mjesnih, državnih, konačno i županijskih (područnih) samouprava, opravdala je i praksa u proteklom gotovo dvadesetogodišnjem razdoblju (prvi izbori za mjesne i državne samouprave održani su 1994, odnosno 1995. godine). Kao dijelovi javne uprave, najviša politička tijela na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini, one su zastupale i štatile interese svoje zajednice, skrbile za očuvanje i njegovanje tradicija, ali nisu iskoristile sve mogućnosti, a za sve to raspolagale i svojim proračunom, sredstvima iz državnoga proračuna.

Novi zakon o pravima narodnosti iz 2011. godine i u pravnome smislu stavio ih je na mjesto, osigurao im je potpunu samostalnost, zahtijevajući od njih i punu odgovornost u djelovanju, slično kao i kod mjesnih samouprava. Osim što je dopunio nedorečenosti u ostvarivanju kulturne autonomije, uveo je i konkretne mogućnosti za ostvarivanje jezičnih prava, na uporabu materinskog jezika u javnom i upravnom djelovanju. Premda je zakonom konačno osigurana i mogućnost za izbor parlamentarnog zastupstva narodnosti, zbog neispunjivih uvjeta ono ni dalje nije zajamčeno (barem ne s pravom glasa, što bi se i očekivalo). Uza sva postignuća ostvarena na temelju zakona o narodnostima, od samih početaka civilno društvo, civilne udruge potisnute su u pozadinu. Usprkos njihovoj ulozi, primjerice u postavljanju kandidata na izborima, one su zastupljene u svakom pogledu. S druge strane društveni, civilni život prilično je umrtvljen, samooorganiziranje civilnoga društva, civilnih udruga, građeno odozdo prema gore, potpuno je zakazalo, a civilne udruge ni danas ne nalaze svoje mjesto u sustavu narodnosnih samouprava iako su posrijedi različiti vidovi društvenog života.

Stipan Balatinac

„Glasnikov tjedan”

Jesen je zakucala na naša vrata. Kiša danas pada onako jesenski, dugo i postojano, kao da želi odista napiti žednu zemlju. Vinogradi se beru, sprema se most, mjeri njegova jakost i komentira vinska godina. Pred nama su još dva tjedna rujna, mjeseca rujnoga. Vjerojatno i toplih i sunčanih dana babljega ljeta, u kojem ćemo se moći u kratkim rukavima, bez čarapa izložiti toplim i milujućim, blagim sunčevim zrakama. I gledati u Sunce te zaključiti kako se možda i ono umorilo sjajući žarko od lipnja do rujna. Uvijek su mi govorili kako riječ rujana dola-

„Čitam kako ime „rujan“ dolazi od naziva za jelenje glasanje pred parenje – rujanje. Jeleni rujaju u rujnu. Kažu kako oni ispuštaju snažne glasove, i kako uvijek idu u krdu. Nisam bila u lovu, pa o tome ne znam mnogo, tek mogu naslućivati kako rujaju jeleni.”

zi od rujnoga vina. Čitam kako ime „rujan“ dolazi od naziva za jelenje glasanje pred parenje – rujanje. Jeleni rujaju u rujnu. Kažu kako oni ispuštaju snažne glasove, i kako uvijek idu u krdu. Nisam bila u lovu, pa o tome ne znam mnogo, tek mogu naslućivati kako rujaju jeleni. U nekim hrvatskim krajevima rujana su zvali i malomešnjak po blagdanu Male Gospe, koji smo proslavili 8. rujna, zovu ga i rujen, jesenščak. Latinsko je ime ovoga mjeseca

september, a dolazi od riječi septem u značenju sedmi, što je bilo njegovo mjesto u rimskom kalendaru kojim je godina počinjala u ožujku. Slaveni su ovome mjesecu dali šaroliko nazivlje, kakva je i priroda u njemu. Jeste li čuli ime za rujana grozdober, ili poberuh, poznajenc? Rujan je mjesec boja, priroda polako kroji žučkastosmede haljine, sve moguće boje su oko nas, primjećujemo ih snažno svojim osjetilima. Grizemo u sočnu jabuku, krušku, bobicu natoplenu sokom i uživamo u bogatstvu okusa. Tjeramo hladnoću koju nam rujanska kiša želi ugurati u zglobove, zovemo sunčane zrake da nas još malo miluju rujanskim suncem. Dijete sam mjeseca rujna. U sjećanju su mi berbe i mašteli, okupljanja...

Gaženje grožđa do kasnih noćnih sati uz pjesmu i zadovoljstvo bogatstvom ubrane ljetine. Prohladna rujanska jutra i rani odlasci na autobus. I večeri su hladnije, ne osjeća se više ugodno u ljetnim rukavima. Približava se polako, ali sigurno zadnja četvrtina kalendarske godine. Treba sabrati prve tri četvrtine i ako je moguće, izvući pouku i isplanirati četvrtu. Zaključujemo kako su prve tri prošle tako brzo da se nismo uspjeli ni okrenuti. Kako je rujana za mene zaokružio još jednu godinu. I stoga je nabolje u dobrom društvu nazdraviti čašom rujnoga.

Branka Pavić Blažetin

Usavršavanje hrvatskih učitelja i nastavnika u matičnoj domovini

U organizaciji HDS-ova Odbora za odgoj i obrazovanje te suorganizaciji Sveučilišta u Zadru, od 21. do 24. rujna u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlačićima, na otoku Pagu, priređuje se Usavršavanje hrvatskih učitelja i nastavnika u matičnoj domovini. Usavršavanje u nedjelju, u 7.45 sati svečano otvara HDS-ov predsjednik Mišo Hepp, potom slijedi izlaganje zamjenika državnog tajnika za narodnosne, vjerske i civilne društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa Csabe Latorcaia na temu «Budućnost narodnosnog jezika glede promjena zakonskih okvira», referentice Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu ljudskih resursa Magdalene Šibalin naslova «Sastavljanje okvirnih programa hrvatskoga jezika i narodopisa», a ravnatelj Croatiace Čaba Horvath će izlagati na temu «Izdavanje i tiskanje narodnosnih (hrvatskih) udžbenika». U popodnevnim satima planira se razgledanje grada Zadra. Sutradan, 23. rujna, sudionici će od 10 sati nazočiti na tri ogleđna sata Osnovnoj školi Petra Preradovića, i nakon toga od 13 sati je razgledanje grada Zadra. U utorak je polazak kućama. Na usavršavanju će sudjelovati hrvatski pedagozi škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti.

Aktualno

U pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže školske godine 2013/14. upisano 329 učenika

Prigodna svečanost otvorenja nove školske godine u pečuškome Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu «Miroslava Krleže», priredena 1. rujna, okupila je mnoštvo djece i roditelja. Naime u ovu se osnovnu školu i gimnaziju, koja je od 1. srpnja 2012. godine u održavanju Hrvatske državne samouprave, upisalo 329 učenika, 135 gimnazijalaca i 194 osnovnoškolca, od čega njih 26 prvaša, kojima je razrednica Vesna Velin. Valjda su oni bili i u najvećem iščekivanju, zajedno sa svojim roditeljima, glede početka školske godine. Uza spomenute brojke, Hrvatski odgojno-obrazovni centar Miroslava Krleže pohada još i 62 djeteta u vrtiću, smještenom u Ulici Lajosa Nagya, a škola i učenički dom su u Ulici Szigeti. Za do dvije godine, kako kaže uzdržavatelj ustanove, HDS, završit će spajanje spomenutih cjelina, u Ulici Szigeti. Kako reče ravnatelj škole Gabor Györfvári, u odnosu na prošlu godinu smanjio se broj učenika za desetak, kao odraz društvenih i gospodarskih prilika, u kojima veliki broj roditelja odlazi raditi u druge države, i sa sobom na školovanje odnosi i svoju djecu.

Učenici prvoga razreda sa svojim učiteljicama Vesnom Velin i Dijanom Daskalov

Od ove školske godine dvije nove pedagoginje će raditi u školi: nastavnica matematike Marica Dudaš Gyöngyös i učiteljica Dijana Daskalov. U skladu s novim odredbama i zahtjevima načinjen je raspored i program popodnevni aktivnosti (programa).

Još na lipanjskoj sjednici Skupština HDS-a s jednim suzdržanim glasom ovlasila je predsjednika Mišu Heppa za potpisivanje ugovora natječaja DDOP-3.1.2-12 pod naslovom „Razvijanje obrazovnih institucija” za ostvarenje projekta „Razvijanje vrtića u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Miroslava Krleže“ za potporu u iznosu od 120 milijuna forinti. Naime HDS je na natječaju dobio maksimalnu svotu od 120 milijuna forinti za razvoj vrtića u ustanovi Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom Miroslava Krleže. Grad Pečuh izdao je sve potrebne izjave i pisma namjere o predaji zgrade na željenome mjestu, u neposrednoj blizini, susjedstvu školskoga središta, gdje bi se gradio vrtić, s time da se poslije spomenuto mjesto preda i u vlasništvo HDS-a, a u zamjenu za sadašnju zgradu i dvorište u

kojem djeluje sada vrtić. Zgrada na željenome mjestu u funkciji je, te HDS treba tu funkciju, prije početka gradnje, osigurati sadašnjim korisnicima u nekome drugom zdanju (više-struke zamjene već su načinjene na papiru).

Istodobno s obnovom vrtića, izgrađuje se dvorište za šport i odmor, uz novčanu potpo-

ru mađarske i hrvatske vlade, koje su svaka s iznosom od 10,5 milijuna forinti ovih dana pomogle taj projekt. Zasada to je tek manji dio potrebnih sredstava.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

MOHAČ – KUD «Mohač» ove godine slavi 40. obljetnicu. Tom prigodom, 20. rujna, s početkom u 19 sati priređuje prigodni kulturni program. U okviru samostalne kulturne večeri koja će se održati u Umjetničkoj školi Lajosa Shneidera, predstaviti će se s bogatim folklornim programom iz baštine Hrvata, Nijemaca i Mađara. Tronacionalno kulturno-umjetničko društvo, koje je djelovalo pod raznim nazivima: «Vada», «Marek», «Nova brazda», i konačno «Mohač», prije četrdeset godina utemeljio je Stipan Filaković, do danas voditelj društva. Prva proba održana je 4. listopada 1973. godine. KUD «Mohač» sada broji 162 člana u pet dobnih skupina, od najmlađih do najstarijih.

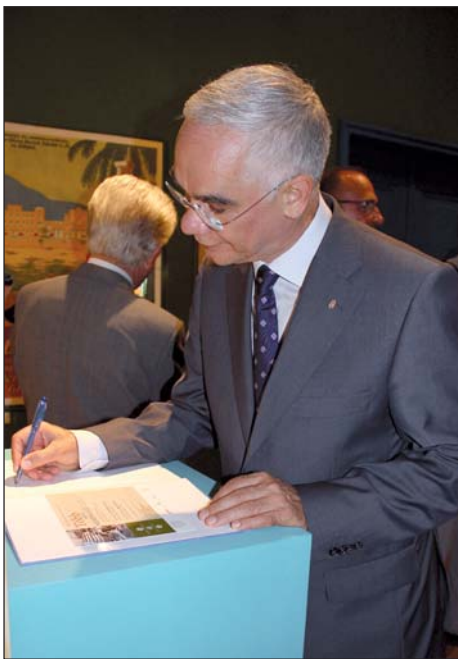
BUDIMPEŠTA, VLAŠIĆI – Sukladno odredbama Statuta Saveza Hrvata u Mađarskoj, predsjednik tijela Joso Ostrogonac sazvaio je sjednicu Predsjedništva te Savezova Odbora za financije i nadzor, koja će se održati 21. rujna, s početkom u 18 sati, u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske u Vlašićima. Za sastanak se predlaže ovaj dnevni red: 1. Jesenski programi Saveza Hrvata u Mađarskoj. 2. Program državnoga Dana Hrvata. 3. Savezova odličja prigodom Dana Hrvata. 4. Rasprava o osnivanju Medijskoga centra Hrvata u Mađarskoj. 5. Ostala pitanja i prijedlozi.

Otvorenje izložbe

„Više nego susjed – mozaici iz hrvatske pučke kulture”

U velebnome zdanju budimpeštanskog Etnografskog muzeja 10. rujna otvorena je privremena izložba u čast pristupa Hrvatske Europskoj Uniji. Publiku je pozdravio dr. Lajos Kerecsei, glavni ravnatelj Muzeja, izložbu je svečano otvorio ministar ljudskih resursa Zoltán Balog. Pri otvorenju su među inima nazočili hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, ravnateljica budimpeštanske Hrvatske škole Ana Gojtan, Hrvati mađarskoga glavnoga grada i njegove okolice. Glazbeni je okvir svečanoj prigodi dao sastav „Mišina”.

„Posebnost izložbe nije samo to što je riječ o jednoj susjednoj nam državi, nego što nas stoljećima povezuje zajednička povijest te hrvatska zajednica koja i dan-danas živi u Mađarskoj. I tijekom postavljanja izložbe dokazalo se da rijeka Drava nikada nije bila oštra kulturološka razdjelnica dviju država. Nakana postava nije predstavljanje današnje Hrvatske, nego putem predmeta ukazati na činjenicu kako su hrvatsku pučku kulturu oblikovale i razlučivale europske stečevine“ – naglasio je Lajos Kerecsei, glavni ravnatelj Muzeja. Ministar ljudskih resursa Zoltán Balog istaknuo je kako dobroga susjeda treba cijeniti, težnja je to izložbe Etnografskog muzeja. „Između Mađarske i Hrvatske postojao je osamstoljetni državni savez, dvije države i danas spajaju brojne gospodarske i kulturne poveznice. Ovih je dana u Osijeku otvoren Generalni konzulat Mađarske te također ove godine otvara vrata i Mađarski kulturni institut u Zagrebu” – naglasio je ministar Balog. U europskoj zbirci budimpeštanskog Etnografskog muzeja registrirano je jedanaest tisuća devedeset i pet predmeta, petina bogatoga fundusa jesu hrvatski predmeti. Zlatna je era sakupljačkog rada između 1894. i 1920. godine. Naime tadašnji je ravnatelj Etnografskog odjela Nacionalnog muzeja Vilibárd Semayer veći naglasak stavio na sakupljački rad predmeta okolnih, prije svega balkanskih zemalja. Prvi su hrvatski predmeti pristigli od

Ministar
Zoltán Balog upisuje u knjigu dojmova

stručnjaka Jánosa Xántusa i Jánosa Jankóá. Spomena je vrijedno da je Semayer 1904. godine tristo osamdeset i osam predmeta kupio od riječkoga trgovca Giovannia Bettanina. Najviše je materijala od zagrebačkog trgovca tekstilom, prvoga ravnatelja zagrebačkog Etnografskog muzeja Salamona Ber-

gera. Etnografski je muzej između 1910. i 1912. znatnu količinu tkanine kupio od Natalie Horváth. Također treba istaknuti i trgovca s umjetninama Edea Neumanna od koga je Muzej kupio sto dvadeset i osam hrvatskih tekstila. Iz bogatoga hrvatskog fundusa, na tristo kvadrata izložbenog prostora, predstavljeni su predmeti između 1872. i 1920. godine, tkanine, nošnje, jastučnice, lončarije, ukrasni i uporabni predmeti, fotografije i drugo. Etnografsku kartu Hrvatske i danas dijele po bogatom naslijeđu najvećega hrvatskog etnologa 20. stoljeća Milovana Gavazzija. Kustosi izložbe, Ágnes Kerezsi, Mónika Lackner i Šandor Horvat, pri postavu također su imali u vidu Gavazzijeve kulturne zone. Uvodni je dio prikaz zajedničkih mađarsko-hrvatskih korijena, u sklopu kojeg su predstavljeni akvareli, plakati i drugi impresivni predmeti. Potom slijede kulturne zone: jadranska, dinarska i panonska. Polazišne točke značajke jadranske zone (priobalno područje i otoci) jesu prirodni položaj regije. Hranu i način prehrane određivale su mediteranske biljke toga kraja, te blizina mora, more je usto određivalo i način tradicionalnoga prijevoza. Arhitektura je obilježena kamenom, unutarnje uređenje prati odlike mediteranskih nastamba. Za cijelu je regiju značajna svila, potom pamuk i koža. Značajke dinarskoga područja (Lika, Gorski kotar, Kordun, Banovina, Žumberak, zapadno, srednje i južno područje Bosne, Hercegovina) uzgoj sitne stoke, pastirski život, geometrijska ornamentika, igre, inačice dinarske nošnje uz pretežito vunene tkanine sa srebrnim nakitom i topli odjevni materijali. Značajke panonske kulturne zone (Podunavlje, sjeverna i djelomično srednja Hrvatska) jesu prostrana sela s dijelovima gospodarstva izvan njih, intenzivno gospodarstvo, uzgoj sitne stoke, obradba lana i konoplje, tekstilno rukotvorstvo i zapadnoeuropski tip namještaja. U posljednjem su prostoru pučki predmeti hrvatske zajednice u Mađarskoj. Postav je podupirao predsjednik Mađarskog parlamenta, Ured javne uprave i pravosuđa, Nacionalni kulturni fond i Zaklada za pučke običaje. Izložba je otvorena za javnost do 23. ožujka 2014. godine. Postav prati bogato ilustriran dvojezični, mađarsko-engleski katalog, među autorima napisao je i hrvatski etnolog Šandor Horvat. Koristite se prigodom i posjetite izložbu, jer je odlična dopuna sata hrvatskoga narodopisa.

Slijeva: ravnatelj muzeja Lajos Kerecsei, hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman i ministar Zoltán Balog ispred plakata o Opatiji

Kristina Goher

U znaku razvijanja hrvatsko-mađarskog prijateljstva

Veleposlanik Gordan Grlić Radman, među ostalima, pozdravio je Dariju Krstičević, predstojnicu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, zamjenika premijera Mađarske, ministra javne uprave i pravosuđa Tibora Navracscisa, državnog tajnika mađarskog Ministarstva vanjskih poslova Ivána Bábu

BUDIMPEŠTA – Priopćenje Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj o prijemu u rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti u čast potpredsjednika Vlade i ministra javne uprave i pravosuđa Mađarske dr. Tibora Navracscisa, 30. kolovoza 2013.

Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. sc. Gordan Grlić Radman priredio je u rezidenciji 30. kolovoza 2013. prigodni prijam u čast pp Vlade i ministra javne uprave i pravosuđa Mađarske dr. Tibora Navracscisa, a u znak razvijanja hrvatsko-mađarskog prijateljstva. Na prijemu je sudjelovalo više od 60 uzvanika, od mađarskih dužnosnika i uglednika, gospodarstvenika, kulturnih djelatnika, stranih diplomata do predstavnika hrvatske manjine u Mađarskoj.

Osim pp Vlade Mađarske i ministra Navracscisa prijemu su između ostalih pribivali i Iván Bába, državni tajnik u MVP-a Mađarske, Géza Kovács, ravnatelj Mađarske državne filharmonije, Csaba Kael, generalni menadžer Palače umjetnosti u Budimpešti, predstavnici IPA ureda Mađarska–Hrvatska, te predstavnici hrvatske manjine u Mađarskoj, na čelu s Mišom Heppom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave i članom Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Od hrvatskih uzvanika prijemu su nazočili i Darija Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži, Petar Margić, generalni direktor Tajništva Dunavske komisije, Marin Skenderović, voditelj ureda Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, te Miljenko Puljić, ravnatelj Zagrebačke filharmonije.

Vlp. Grlić Radman u svojem obraćanju na prijemu iskoristio je prigodu izraziti zadovoljstvo izvrsnim hrvatsko-mađarskim odnosima i ponoviti zahvalu Mađarskoj na neprekidnoj potpori koju je od početka hrvatskog osamostaljenja pružala Republici Hrvatskoj i ostvarenju njezinih glavnih vanjskopolitičkih ciljeva. Ujedno je izrazio zahvalnost dr. Navracscisu na osobnom angažmanu u razvitku hrvatsko-mađarskih odnosa, posebice kulturne suradnje. Vlp. Grlić Radman podsjetio je tom prilikom na uspješno održani zajednički koncert u Budimpešti Mađarske državne i Zagrebačke filharmonije, 26. lipnja 2013. g. povodom proslave ulaska Republike Hrvatske u EU. Nazočne na prijemu u rezidenciji prigodnim je riječima pozdravila i Darija Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a u okviru prijama održan je domjenak s pratnjom glazbenog ansambla iz Hrvatske.

U finišu obnova Kulturnoga doma u Kemlji

Zdavna želja je bila mjesne samouprave Kemlje da se obnavlja zgrada Kulturnoga doma, kojega hasnuju sva seoska društva. Kompleks je kraj Dunaja, sagradjen jur 1970. ljeta, i samo od sebe je razumljivo da već od četrdeset ljet je i odslužio svoje vrime i postala su neophodna neka djela na njemu. Po riči načelnice Zsuzsanne Balsay, obnova Doma je započela u misecu aprilu i u okviru renoviranja obnovljena je cijela krovna konstrukcija, minjani su obloki i vanjska i nutarnja vrata, moderniziran je sistem za struju i za centralno grijanje. Takaj su obnovljeni vodeni bloki i knjižnica, a velika dvorana restaurirana je od tla do plafona. Iz prostorije negdašnjega kafića nastat će službeni uredi. Cijela investicija stat će oko 123 milijuna Ft. K projektu je Seoska samouprava na naticanju dobila 53 milijuna Ft na oblikovanje Integriranoga društvenoga i uslužnoga centra (pomoću ovoga naticanja su obnovljeni kulturni domi u Prisiki ter Petrovom Selu, a u Gornjem Četaru je isto tako još u tijeku obnova), a ostalih 70 milijun Ft Seoska samouprava Kemlje financirat će iz vlašćih izvorov ter kredita. Krajnji datum tehničke predaje je bio 16. septembar, ali kako je rekla kemljanska liktarica, službeni termin za seosku proslavu još zbog toga nemaju, kad će se u Kulturni dom odseliti cijeli ured Općinskoga stana, a to da će duže vrime durati.

-Tiho-

SAMBOTEL – Hrvatska, Nimška, Slovenska i Romska samouprava Sambotela skupa sa Slovenskim kulturnim društvom Augustina Pavela, Društvom sambotelskih Hrvatov, Društvom Harofit i Gradskim muzejom Savaria, srdačno Vas pozivaju 21. septembra, u subotu, s početkom od 15 uri na X. Narodnosni dan u sambotelski Škanzen (Etnoselo). Za kulturnim programom nazočni će se moći upoznati s negdašnjimi narodnimi meštrijami. Priredbu podupira Gradska samouprava Sambotela.

ŠOPRON, OSIJEK – Kako nas je informirao predsjednik Hrvatske samouprave u Šopronu, dr. Franjo Pajrić, 19. septembra, u četvrtak, putuje u Osijek manja delegacija Gradišćanskih Hrvatov na otvaranje studijsko-tematske izložbe, pod naslovom Likovna baščina obitelji Pejačevići. Izložba je dio projekta Skriveno blago europskoga plemstva, kojem je cilj istraživati i prezentirati bogatu i vridnu likovnu baščinu vlastelinskih obitelji ke su živile na ovi područji, od 18. do sredine 20. stoljeća. Na izložbi se predstavlja oko 150 umjetnin (slike, grafike, skulpture) ke se nalazu u različiti muzeji Hrvatske, a pripadale su obitelji Pejačevići. Izložba će biti postavljena u Galeriji likovnih umjetnosti, od 19. septembra do 7. januara 2014. ljeta, zatim će se izložba predstaviti u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu. Potom je predvidjeno gostovanje u našičkom Zavičajnom muzeju i virovitičkom Gradskom muzeju, a vjerojatno će imati priliku ovu vridnu kolekciju viditi i Gradišćanci prilikom gostovanja u Šopronu. U gradu, u kom su Pejačevići imali veliku zaslugu u kulturnoj i graditeljskoj povijesti.

ČAVOLJ – Tamošnja Hrvatska samouprava 20. rujna ove godine u mjesnom domu kulture, s početkom u 16 sati organizira svečanost u povodu obilježavanja 85. rođendana umirovljenog učitelja, ravnatelja Zavičajnog muzeja, istraživača mjesne povijesti i sakupljača etnografskoga blaga bunjevačkih Hrvata dr. Miše Mandića. O njegovu životu i djelu govorit će etnograf Đuro Franković i pjesnik Marko Dekić.

BAĆINO – Hrvatska kulturna udruga «Vodenica» 21. rujna ove godine u mjesnom domu kulture, s početkom u 18 sati priređuje Hrvatsku večer (Balkansku večer), ujedno cjelovečernji gala program. Sudjeluju: dječja skupina KUD-a «Marica» iz Salante s bošnjačkim plesovima iz Baranje, odrasla plesna skupina sa slavonskim i mohačkim šokačkim plesovima, bajski KUD «Bunjevačka zlatna grana» izvest će nijemo kolo, a domaći HKUD «Vodenica» bunjevačke plesove iz Bačke. Slijedi bal, a za dobro raspoloženje pobrinut će se Orkestar «Zabavna industrija». Ulaznice 500 Ft, s večerom 2000 Ft. Prijave prima Gabor Marko na telefonu 20/572-1644 ili na 70/379-4515. Organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane.

DONJI VIDOVEC – Ove će godine, u subotu, 28. rujna, Općina Donji Vidovec biti domaćinom 7. Kulturoloških susreta Zrinskih. Sporazum o tome potpisale su pogranične hrvatske općine Donja Dubrava, Donji Vidovec i Legrad, te mađarska naselja Kerestur, Belezna, Tiloš, Zakanj i Mlinarci, u želji da se osvježe uspomene na utvrdu Novi Zrin i njezinu povijesnu ulogu, na način da svake godine jedno mjesto bude domaćinom Susreta. Tijekom Kulturološkog susreta održava se stručna tribina o Nikoli Zrinskom i Novom Zrinu, te se predstavljaju kulturne udruge naselja sudionika.

KOLJNOF – Školari Dvojezične osnovne škole Mihovil Naković piše hodočastu u Veliki Borištof 26. septembra, u četvrtak otpodne. Ovo sridnjegradišćansko selo je u augustušu ovoga ljeta prikzelo Kip Putujuće Celjanske Marije, kojega idu pozdraviti koljnofski učenici s molitvom, jačkom, tamburaškom muzikom i prošecijom.

FOK – U organizaciji Zajednice podravskih Hrvata, tajništva za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose Ministarstva ljudskih resursa, fočke Hrvatske samouprave, u Foku se 21. rujna priređuje tradicionalni Hrvatski dan. Nakon svete misa na hrvatskom jeziku u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi, s početkom u 16 sati slijedi kulturni program u domu kulture uz nastup: martinačkoga Pjevačkoga zbora «Korjeni», lukoviškog KUD-a Drava, potom druženje i zabava uz Orkestar Podravka.

Moderno kazališno zdanje na pomolu, s mogućim ulaganjima od pola milijarde forinti

Dana 11. rujna u radnom posjetu pečušcome Hrvatskom kazalištu, boravio je zamjenik državnog tajnika za narodnosne, vjerske i civilno-društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa Csaba Latorcai, kojeg smo na licu mjesta upitali za razloge posjeta. S radom Hrvatskog kazališta, i stanjem zgrade te planovima proširenja upoznao ga je ravnatelj ove gradske pečuške ustanove Slaven Vidaković.

Zamjeniče državnog tajnika, sreli smo se u pečušcome Hrvatskom kazalištu, može se reći na terenskoj smotri, o čemu je zapravo riječ?

Malo Hrvatsko kazalište jaka je utvrda kulturnog života Hrvata u Mađarskoj. Sukladno tome moramo se odnositi prema njemu. I hvala Bogu, i mađarska i hrvatska vlada ima takav stav. Odavno je planirana neophodna obnova, preinaka zgrade, odnosno funkcionalno proširenje, da se, dostojno funkciji, zgrada učini primjerenom. Mađarska se vlada obvezala da će ispitati kako se ova zgrada može osposobiti, proširiti tako da postane pravim i dostojnim mjestom kulturnog života, kazališnog života Hrvata u Mađarskoj. Upoznao sam kakve mogućnosti ima kazalište, što su zamisli njegova vodstva, odnosno samouprave grada Pečuha (s pravnim statusom županijskoga grada) kao održavatelja ustanove, možebitno kakvi izvori stoje na raspolaganju, da se, ako se za to pruži mogućnost, izradi zajednički projekt vodstva kazališta, pečušskog održavatelja i Vlade.

Vidite li mogućnost da to, zapravo izgradnju, jer posrijedi je izgradnja, podupiru je dvije vlade. Ideja je rođena već prije pet-šest godina, postoji već i izrađen projekt. Je li se ti razgovori vode prema tom projektu?

Uime hrvatske vlade ne mogu dati izjavu, ali mogu reći da ga mađarska vlada ozbiljno ispituje.

Tu je grad Pečuh. Nije tajna, ali ne znam, možda je to samo rekla-kazala, ali tako znam da nije, da je grad Pečuh na neki način dva puta pokušao predati Hrvatsko kazalište na održavanje HDS-u. Sada će ipak ući u ovo proširenje, ili nije bilo ni riječi o tome da će HDS preuzeti Hrvatsko kazalište.

To je znatno složenije pitanje nego što se čini na prvi pogled, jer ova ustanova nije odgovorna samo za hrvatski kazališni život u Pečuhu, odnosno ne djeluje samo u tome pogledu nego je toj ustanovi dodijeljeno i potpuno vođenje Pečušškoga ljetnog kazališta. Mislim da je to golema mogućnost za ustanovu, za kazalište u cijelosti, što bi svakako trebalo iskoristiti, čime se može dugoročno osigurati održivost kazališta. Zato se promjena održavatelja mora mnogo temeljitije ispitati. To nije odluka koja se može donijeti za sat-dva. Naravno, Vladin je načelni stav da su narodnosne kulturne i obrazovne ustanove na najboljem mjestu kod najvažnijih ustanova

Zamjenik državnog tajnika Csaba Latorcai s ravnateljem Hrvatskog kazališta i Pečuških ljetnih igara Slavenom Vidakovićem

kulturne autonomije, kod državnih narodnosnih samouprava, tamo im je mjesto, tamo su u najboljim rukama. Ali, kao što sam već spomenuo, pečuško Hrvatsko kazalište obavlja znatno dugoročniju i dalekosežniju djelatnost. Zato velim da je potrebno razmišljati o mogućoj promjeni održavatelja, ali za to u bliskoj budućnosti ne vidim realnu mogućnost.

Drugim riječima, može se reći da Hrvatsko kazalište nije isključivo narodnosno, hrvatsko kazalište.

Jest, u biti je narodnosno kazalište, samo je dobilo jednu dodatnu mogućnost, dodatnu funkciju, i mora se pogledati da ova dodatna funkcija kakve novčane mogućnosti nosi u djelovanju kazališta na dugoročnome planu, i na planu razvijanja hrvatskoga kazališnog života poradi što bolje dostupnosti kazališnog života Hrvata u Mađarskoj. Samo da kažem jedan primjer, jer nije jedan-dva filira takozvana područna orijentacija. Veliki, veći dio hrvatske zajednice u Mađarskoj, prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, nije u okolici Pečuha, u Baranji, nego u Đursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj županiji – gradišćanski Hrvati, i do njih treba doprijeti, i za njih treba osigurati da mogu gledati kazališne predstave na hrvatskom jeziku, da se mogu uključiti u kazališni život Hrvata u Mađarskoj, a to nije jedan-dva filira. Na neki način i za to se moraju osigurati izvori. Mislim da je djelovanje ustanove u ovoj konstrukciji dugoročno osigurano. I tijekom promjene održavatelja ovo valja imati u vidu, da se promjenom održavatelja osigura dugoročno, proračunljivo djelovanje.

Branka Pavić Blažetin

Blago sela Fičehaza

Pod nazivom „Blago naselja“ 7. rujna u Fičehazu je priredena četvrta priredba europskog projekta koju provodi Keresturska i Fičehaska župa u tematici zaštite okoliša, zdravog načina života i očuvanja tradicija. Kako među „blaga“ naselja spada i hrvatska kultura i tradicije, u organizaciju i provedbu programa uključila se i mjesna Hrvatska samouprava. Tijekom priredbe predstavili su se mjesni poduzetnici, kulturne udruge, sastali su se bivši Fičehasci, a cjelodnevni program okončan je koncertom Mirka Švende Žige.

Ženski pjevački zbor iz Fičehaza

Keresturska i fičehaska župa, na čelu sa župnikom Robertom Polgarom, uspješno se natjecala u europskom programu KEOP (Operativni program za okoliš i energetiku) u tematici zaštite okoliša, zdravog načina života, odnosno očuvanja tradicija. U okviru projekta ostvarene su već tri priredbe, a četvrta je bila upravo narečena priredba „Blago naselja“ u koju se uključila i tamošnja Hrvatska samouprava.

– Ovaj je dan osmišljen s namjerom da se privuče pozornost na razne vrijednosti mjesta Fičehaza. Često u svakodnevici ne obraćamo

Magdalena Papoči u svoje rodno mjesto stigla je iz Budimpešte

samosvijesti – kazao je župnik Robi (kako ga zovu mještani). Župnik je upravo toga dana preuzeo županijsko priznanje za svoje djelovanje na polju civilnog društva i narodnosti. Tijekom njegove dosadašnje službe učvrstila se vjerska zajednica u oba naselja, obnovljene su crkve, u Keresturu je izgrađen Integrirani trg za usluge zajednice (IKSZT) i ostvario je mnoštvo programa za obitelji, za mlade, tabore, izlete, hodočašća. Suradnja Župe i Hrvatske samouprave dobra je u oba naselja, župnik sudjeluje na narodnosnim programima. Kako reče, do sada, nažalost, nije uspio naučiti hrvatski jezik, ali još nije odustao od toga. Što se tiče hrvatskih misa radovao se kada je iz Hrvatske stigao svećenik koji je predvodio misu na hrvatskome jeziku, no to je uvijek bio poticaj narodnosne samouprave, za koju je otac Robert uvijek dao svesrdnu pomoć, međutim u posljednje vrijeme nije bilo takve nakane.

Priredba „Blago sela Fičehaza“ započela

je druženjem nekadašnjih Fičehazaca s kojima se raspravljalo o razvoju naselja. Poslijepodne posvećeno je mjesnim poduzetnicima i hrvatskoj kulturi. U nevezanom razgovoru Jože Bordaš i njegova supruga ispričali su mještanima kako su se počeli baviti pčelarstvom prije devet godina. Supruga je podrijetlom iz Fičehaza i ona još govori hrvatski, ali muž je Mađar, pa u obitelji rijetko govore hrvatski. Predstavili su se i drugi poduzetnici koji se bave poljoprivredom, npr. cijepljenjem loze. Svi su potvrdili da je Fičehaz dobro mjesto za malo i srednje poduzetništvo. Slijedio je kulturni program s nastupom vrtičke djece, a zatim Ženskoga pjevačkog zbora, Tamburaškog sastava keresturske škole, među kojima su i fičehaska djeca.

– Nažalost, u Fičehazu već ne djeluje hrvatska škola, stoga je teže njegovati hrvatsku kulturu nego za vrijeme njezina postojanja. U dječjem vrtiću ima hrvatskih zanimanja i radujemo se da se većina djece upisuje u susjedni Kerestur, gdje se uči hrvatski jezik, a i njeguje se hrvatska kultura. Zahvaljujući tome ima djece tamburaša i iz Fičehaza. Bez obzira na poteškoće, trudimo se da na raznim priredbama u selu budu nazočni i hrvatski sadržaji. Tako smo se uključili i u ovu priredbu misleći da je sastavnica blaga naselja i ona hrvatska kultura koja se još njeguje u mjestu – kazao je dr. Jože Takač, predsjednik fičehaske Hrvatske samouprave.

Fičehasce su u svojoj hrvatskoj samosvijesti ovaj put osnažili Sumartonci koji su na priredbu stigli s pjevačkim zborom i Sumartonskim lepim dečkima. Senzacija je dana bio vatromet, čije je troškove podmirio jedan bivši Fičehazac, i koncert Mirka Švende Žige, popularnog pjevača iz Međimurja na čiji se koncert okupilo mnoštvo ljudi iz okolnih mjesta.

beta

Bračni par Bordaš u društvu župnika Roberta Polgara govori o pčelarstvu

dovoljno pozornosti na svoj okoliš u kojem živimo i ne opažamo one ljepote i mogućnosti koje nas okružuju. Upravo zbog toga smo osmislili jedan takav dan. U organizaciju se uključila i Hrvatska samouprava smatrajući da je osebnost ovoga mjesta i hrvatska tradicija i kultura. Ja sam također odrastao kao pripadnik mađarske nacionalnosti u Rumunjskoj i poznat mi je osjećaj nacionalne

Jože Takač s prijateljima iz Hrvatske

„Zadar je u srcu mome..”

Zvuči prekrasna pjesma u izvedbi Đanija Maršala o ovome prekrasnom dalmatinskom gradu. Osmišle serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski” i njihove nastavnice, koji su ovog ljeta sedam dana proveli u Zadru, već prvi dan zarobio je svojom ljepotom taj grad. Tijekom ljetovanja obišli smo sve kulturne znamenitosti i ugodno se osjećali tamo. Više je učenika prvi put boravilo na Jadranu. Vrijeme je bilo prekrasno, velika vrućina, samo nas je jugo osvježavao svaki dan na obali mora. Kupanje na plaži Kolovare nijedan dan nije izostalo.

„Ja sam odmah prvi dan kupio masku za ronjenje i s prijateljima satima ronio u moru, divio se ribicama, račićima i drugim morskim životinjama” – reče Dadi, koji je prvi put bio na jadranskom ljetovanju.

„Ja sam već više puta bila tamo s roditeljima i bratom. Zadar je uistinu lijep grad. Na plaži mnogo ljudi, Kalelarga svaku večer puna turista, navečer zalazak sunca, mediteranska klima, sviđa mi se Zadar” – kaže Vivien radosno.

„Meni je sve bilo jako divno. Drago mi je što sam mnogo razumjela, pa čak i razgovarala hrvatski. Za godinu-dvije planiram položiti ispit srednjeg stupnja” – rekla je veselo Lili.

Za učenike i nastavnice velik je doživljaj bio posjet tamošnjemu Narodnome muzeja, i to njegov Prirodoslovni odjel koji se temelji na prikupljanju, istraživanju i izlaganju flore i faune širega zadarskog područja. Ni izložbu „Zlato i srebro Zadra” nismo mogli izostaviti. Treba vidjeti ono neprocjenjivo blago koje je dokaz bogate prošlosti Zadra od 8. do 18. stoljeća. Imali smo sreće jer smo za vrijeme najpoznatije zadarske manifestacije bili u gradu. Na Rivi se priredivala „Noć punog Meseća”. Gasila se ulična rasvjeta i turisti su mogli u romantičnom ugođaju uživati u tradicionalnim specijalitetima dalmatinske kuhinje. Bile su to pržene srdele, tuna, a mi smo kušali dalmatinske fritule koje su nam jako godile. Nudio se i bogati klapski i folklorni program. Kada smo već bili na moru, isplovili smo trajektom na otok Ugljan, koji se prostire sučelice Zadru. Turističko naselje Preko nam je nudilo mediteranski ugođaj s pogledom na Zadarski kanal. Predivno mjesto za odmor i kupanje! Opila nas je ljepota Dalmacije.

Zahvalni smo Sveučilištu u Zadru, profesorici Smiljani Zrilić i Robertu Bacalji na čiji smo poziv mogli stići tamo i uživati u ljepotama Hrvatske.

*Jelica Mihović Adam,
razrednica, i učenici 8. razreda serdahelske
Osnovne škole „Katarina Zrinski”*

Pozivnica

Poštovane Hrvatice i Hrvati!

Austrijsko-hrvatska zajednica za kulturu i sport u Beču srdačno vas poziva na veliki koncert Marka Perkovića Thompsona „Ora et labora”, u dvoranu Eventhotel Pyramida Vösendorf, pokraj Beča, 5. oktobra, u subotu, s početkom u 20 uri. Ulaz je u 18.30 uri.

Ulaznice su za odrasle 30 eura, za dicu do 12 ljet 20 eura. Ulaznice se moru nabaviti u Cafe Skorpionu u Beču (Witzelsberger 20) u video-teki Poker i nediljom pred ali za svečanom mašom.

Informacije na telefonu: 0043/660 65 63 287
Upozorenje! Molimo vas, ki dolazite na koncert da donesite isključivo hrvatska obilježja iz Domovinskoga rata. Bengalke su strogo zabranjene, kao i ustaška povijesna obilježja. Na koncert dolazu i dica, to morate zeti u obzir. Koncert mora biti dostojanstven, baš onakov kakav dolikuje nam Hrvatom!

Trenutak za pjesmu

Književni kutak

PJESMA MIRU

*Miriše modri različak,
polja se žitom smiješe,
a Dunav – pastir oblaka –
širokim šorom pleše.
Mir je donijela duga
pred bljeskom tama ode
i spaja srce i nebo
sa željom lete rode.
U ljubavi i vjeri
golub se bijeli budi,
na svakom dlanu gnijezdo
na stazi pjesme ljudi.
Život je samo zanos –
uče najbolja znanja,
a sreću, mir i dobro,
nek Naša Lijepa sanja.*

Lujo Medvidović

Kemljanska fara dostala mladoga hrvatskoga duhovnika

Umirovljenoga Karla Klemenšića minja u službi Marko Mogyorósi

kemljanskom dušobrižniku ki je četiri desetljeća peljao farske posle. Novi kapelan Staroga Grada, Koljnofac i Gradišćanski Hrvat, ki je lani u ljeti u jurskoj katedrali posvećen za duhovnika, za jednoljetnim službovanjem u

je održana prva njegova maša u crkvi Hrvatske Kemlje. Kako je rekla Marija Nović-Štipković, zasad je jur gvišno da će se svaku nedilju služiti hrvatsko-ugarska maša, početo u osam uri, a po svaki dan, tajedno barem jednoč je predvidjeno bogoslužje za hrvatske vjernike u Kemlji.

-Tiho-

Jurski biskup dr. Lajos Pápai od 1. augustuša ovoga ljeta oslobodio je od obavezov duhovnika Hrvatske i Ugarske Kemlje, Karla Klemenšića. Rodjeni Koljnofac za završetkom jurskoga seminara 1960. ljeta je bio zaređen u ugarsko naselje Lasovo (Halászi) kot kapelan, ter je potom još služio u nekoliko ugarskih far. Točno pred četrdesetimi ljeti je postavljen u kemljansku faru, kade je pred trimi ljeti proslavio i svoju zlatnu mašu. 79-ljetni farnik, konačno u mirovini dalje će živiti u staračkom domu u Juri, ali još se nije iselio iz kemljanske fare. 28. julija, u nedilju, za svečanom mašom je Marija Nović-Štipković, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, u ime svih vjernikov zvanično dala zbogom

Kapuváru je dospio u Miloradićevu Kemlju. Marka Mogyorósija su mjesni vjerniki 11. augustuša, u nedilju, mogli pozdraviti kad

MOHAČ – Pošto je nedavno provedena tehnička primopredaja, 28. rujna bit će i službeno, svečano otvorenje Dvorišta buša u središtu grada. Prema odluci osnivača i organizacijskog odbora, najširoj javnosti predstaviti će se u okviru državne akcije „Mađarska, volim te”. Program će biti ujedno i otvorenje niza programa koji se ostvaruje s potporom Nacionalnoga kulturnog fonda (NKA). U okviru priredbe koja će početi u 13 sati, organizira se obrtnička radionica, bušarska škola za djecu i odrasle, interaktivna izložba. Tijekom dana nastupit će kulturno-umjetnička društva grada Mohača i okolnih naselja, nadalje lutkarska predstava za djecu. Nakon svečanog otvorenja slijedi otvorenje izložbe u galeriji i proglašenje rezultata likovnog natjecanja s naslovom „Ophod bušara, volim te”. Dan u večernjim satima završava plesačnicom uza sudjelovanje mohačkih plesnih društava i orkestara. Program, koji će uživo prenositi i Mađarska televizija, obogatit će sajam mjesnih obrtnika i proizvođača.

Zaručnica Kata Ražić, Udvar, 1946. godine

Dombó-fest

Petar Perjaš, kao i uvijek, bio je majstor od „ražnja“, sa svojim pomoćnicima

U Dombolu se u organizaciji tamošnje samouprave, na čelu s načelnikom Zsoltom Kirizsem, i Hrvatske samouprave kojom ravna Ruža Kovač Sebestyén, već tradicionalno početkom rujna organizira, kako su ga organizatori nazvali «Dombó-fest». Ove je godine priredba održana 31. kolovoza. Cjelodnevni programi čekali su mještane i njihove goste. Dan je započeo natjecanjem u kuhanju, te malom nogometu u kojem su se momčadi obližnjih naselja u kojima djeluju hrvatske samouprave natjecale za Kup naselja Dombola. Nudili su se programi za sve dobi, a u kulturnom programu što su ga organizatori nazvali Hrvatsko ljetno popodne, nastupili su: pjevačica Alexandra Hoboli, KUD Martince, lukoviški Dynamic Dance, Biseri Drave iz Starina. Slijedilo je druženje hrvatske zajednice uz bogat stol, proglašenje rezultata, tombola, a navečer bal na otvorenome uz sastav Gigantic.

-hg-

Foto: Orsolya Sebestyén

Trebalo je dosta luka narezati i "repice" očistiti za perkelt

GRADIŠĆE – U znaku prijateljstva Gradišćanskih Hrvatov iz Jursko-mošonsko-šopronske županije i Zagrebačke županije ter grada Velike Gorice, 20. i 21. septembra dojt će do gostovanja hrvatske delegacije. 20. septembra, u petak, u 11 uri će goste primiti u Županijskom uredu u Juri dr. Imre Szakács, predsjednik Skupščine u Jursko-mošonsko-šopronske županiji, i Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske samouprave u dotičnoj županiji. U 12 uri će gosti otputovati s domaćini na objed u Stari Grad, kojega slijedi kulturni program u kom se predstavljaju Hrvati Staroga Grada, Bizonje i Kemlje. U 16 uri je polazak u Hečku, kade je i noćevanje gostov i večera, a u panzionu Tornácós. Tamo će se prezentirati kulturno djelovanje Umoka, Vedešina, Koljnofa i Šoprona. Drugi dan, za političku delegaciju postoji u programu razgledavanje grada Šoprona, potom objed na Undi. Gosti će se na tom mjestu priključiti priredbi, ka se organizira u spomin 480. obljetnice doseljenja Gradišćanskih Hrvatov na ove prostore.

Prvi Festival pogačica u Kaćmaru

U Kaćmaru je 24. kolovoza priređen prvi Festival pogačica, u suorganizaciji kruga „Razgovarati je dobro“, čija je je voditeljica Marta Kinigopulos, i Seoske samouprave. Objavili smo da ćemo ispeći 113 vrsta pogačica, ali, nažalost, ispekale su se samo 102 vrste, a uz to nam je stiglo i 127 recepata. Za pogačice je upotrijebljeno otprilike 100 kg brašna, 200 jaja, 25 kg margarina, 10 kg sira, 10 litara mlijeka, 100 kom. kvasca, 5 kg soli, a ostale dodatke nismo zbrojili. Pogačice je svatko ispekao kod kuće, a donio u 14 sati, te dobio broj. Sastavili smo i knjigu recepata pogačica.

Na priredbi se okupilo 450–500 ljudi. Kako se i odonda govori po selu, ovakve priredbe još nije bilo gdje se okupilo toliko ljudi. Taj je Festival, može se reći, bio međunarodni. Sudjelovali su i gosti iz susjedne Srbije, iz Riđice, sa sedam vrsta pogačica. I iz Hrvatske smo imali jednu vrstu pogačica, koje je ispekao jedan mladić. Prije kušanja pogačica priređen je bogat i kulturni program u kojem su sudjelovali većinom mještani, vrtička djeca, učenici osnovne škole s bunjevačkim i mađarskim plesovima te dječjim igrama, koje je pripremila Anica Matoš, socijalni dom, radnici i stanovnici doma s bavarskim igrama, ciganske igre i pjesmice, narodne pjesme na mađarskom jeziku izveli su Boglárka Pleszkán Ludányi i klub kaćmarskih umirovljenika. Naš pjevački zbor pod vodstvom Margitke Tupčije Išpanović otpjevao je nekoliko hrvatskih pjesama. Anet Balažić izvela je nekoliko zabavnih pjesama na engleskom jeziku.

Bila je postavljena i zalagajnica (ulica zalogaja), gdje su bili postavljeni proizvodi iz Riđice, Seoske samouprave, i gdje su i žitelji sela mogli izložiti svoje proizvode, da pokažu što imaju, a sve izloženo moglo se i kušati. Tako se mogao kušati domaći pekmez, razne tjestenine, salate, kozji i kravliji sir, kolači, rakija, likeri i drugi mjesni proizvodi. Nakon programa uslijedila su natjecanja: najjači Kaćmarac, najspretnija žena sela, i dječji nogomet protiv pasa. Publika je mogla glasovati u dvije kategorije: u prvoj za najljepše, a u drugoj za najukusnije pogačice Festivala. Prije disko-zabave na pozornici su se predstavili članovi bajske Hip-hop plesne škole s modernim plesovima, s malima, i srednjoškolicima. Dj Dušan je nastavio večer s retro disko-zabavom gdje se do sitnih sati bavljalo stotinjak ljudi.

Teza Balažić

Teza Balažić

Lobiranje

Prije trinaest godina, kaže začetnik ideje, sadašnji i ondašnji načelnik grada Selurince Marko Győrvári, mislio je kako bi bilo dobro organizirati parti gdje bi se u jednom danu mogao susresti s mnogima, s kojima bi trebao porazgovarati.

Hrvatska ulica

Csaba Veres pred pečuškom Hrvatskom školom
Miroslava Krleže pekao je izvrsne čevape

Predsjednik HDS-a Mišo Hepp bio je zadovoljan skuhanim grahom u čupu

Na prostoru selurinskog sajmišta otada, već trinaestu godinu zaredom, ove godine baš 13. rujna, i to u petak, organizira se parti zatvorenog tipa s predstavnicima onih ustanova, organizacija, udruga koje grad Selurince pozove i prima na svoj parti. Marko Győrvári, podrijetlom podravski Hrvat iz Martinaca, već treću godinu zaredom poziva Hrvatsku državnu samoupravu na parti. Ona se ove godine predstavila sa svojim ustanovama, u svojoj ulici nazvanoj „Hrvatska ulica“. Gužva je u njoj bila poprilična jer se i na ostalim prostorima našlo mnoštvo sudionika, iz različitih društvenih i gospodarskih, crkvene, sveučilišne sfere, koji

Ni knjiga nije prošla nezapaženo

su podrijetlom Hrvati, ili simpaticeri Republike Hrvatske. Predsjednik HDS-a Mišo Hepp bio je zadovoljan. A i ponuda jela i pila u „Hrvatskoj ulici“ bila je na zavidnoj razini. Đuro Taradija sa sinom Goranom pekao je šarana na rašljama i u dvije peke prasetinu, Martinčanin Petar Perjaš s pomoću Joze Solge okretao prase na ražnju, Mišo Šarošac kuhao grah u čupu, Tibor Radić rezao paški sir, Čaba Vereš sa svojim pomagačima pekao čevape, nudila se rakija, vino iz Kovačeva podruma, jeli se kolači sa sirom koje je spremila Renata Balatinac i kolači iz kuhinje santonvačke škole. U HDS-ovoj ulici

Jozo Solga i Petar Perjaš izvrsno su ispekli prase,
«planulo» je začas

Svjetski poznati dirigent Tibor Bogányi lista Hrvatski glasnik,
u društvu Renate Balatinac i Magde Drinoczi

sa svojom ponudom bili su i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, te predstavništvo Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, na čelu s Marinom Skenderovićem.

Duhovni dan gradišćanske mladine u Koljnofu

Marko Mogyorósi je bio domaćin prvoga spravišća katoličanske mladine u Koljnofu

Nije ništa čudno da uprav Koljnof je dao dom prvomu Duhovnomu danu gradišćansko-hrvatske mladine, 16. augustuša, u petak, i zbog toga ne, kad jedno ljeto imamo rodnom iz toga naselja mladoga dušobrižnika Marka Mogyorósija, ki je dosad službovao u Kapuvaru, a od 1. augustuša je zaređen za kapelana u Starom Gradu, a tako njemu pripada i Kemlja. U koljnofskom domu kulture za skupnom molitvom i pozdravnimi riči domaćega duhovnika Antala Németha, uvod ovomu posebnomu spravišću hrvatske mladine je dao domaćin Marko Mogyorósi ki je rekao da jur dvi-tri ljeti tomu da ga brat Petar «gnjavi» s ovom idejom, da se mladi ljudi najđu spodobno kot na Danu mladine, samo ovde na duhovnom planu. Koljnof, pravoda kot u mnogo čemu, opet je ispao idealnim mjestom za predavanja i diskusije na različite teme na vjerskom polju. Ovo ljeto svim nazočnim, kih je bilo trideset, iz Austrije i

Ugarske jednako je postavljeno pitanje: «Vjerujem?!» Kot moto ovoga spravišća najprlje je Marko Mogyorósi razložio što za njega zlamenuje ova rič, kamo ga pelja, kakove čuti zbudja u njemu, a nije premučao ni to da je vjera stoljeće dugo skupdržala hrvatski narod na ovom području, ali, nažalost, od dana do dana sve manje je Hrvatov, gor na ugarskoj strani. – *Ako se prestane moliti va naši seli na hrvatskom jeziku, onda će Hrvati polako nestati. Zato su pravi primjeri naša kajkavska sela Vedešin i Umok. Zalog naše budućnosti je i hrvatski jezik i vjera ku si ne smimo zaostaviti!* – naglasio je glavni govorač ki je uz ostalo i osobnim svidočanstvom predstavio što u jednom mladom žitku more značiti blizina Boga, vjera i zaufanje. Pokidob su diozimatelji donesli sa sobom i instrumente, pod dirigencijom farnika Branka Kornfeinda

Mašu je celebrirao biskupski vikar i peljač hrvatske sekcije Pastoralnoga ureda Željezanske biskupije
Foto: Ingrid Klemenšić

zaglušale su poznate i manje poznate crkvene melodije. Na glavno pitanje su potom u različiti sekcija iskali odgovore sudionici

Djelo u grupi s paterom Štefanom Vukićem

Mladina iz Narde s Brankom Kornfeindom, farnikom iz Čajte, Vincjeta i Čembe

kroz diskusiju. Svaka grupa je raspolagala s duhovnim voditeljem. U toj ulogi su bili fra Ivan Jelić iz Velikoga Borištofa, Branko Kornfeind, Štefan Vukić i Marko Mogyorósi, ki su peljali razgovore, a potom je cijelo mnoštvo skupa sumiralo što se sve čulo, kakova razmišljanja imaju mladi ljudi. Kako je ispalo, ov sastanak je i zato bio aktuelan, kad krajem miseca većina nazočnih se je svakako našla na jubilarnom shodišću Gradišćanskih Hrvatov u Celju, pak se pred svim i od toga se je pominalo komu što znači hodočašćenje Blaženoj Divici Mariji. U koljnofskoj Hodočasnoj crkvi se je zatim služila sveta maša na hrvatskom jeziku, a glavni celebrant je bio biskupski vikar, kanonik, pater Štefan Vukić iz Željezna. Crikveni obred je muzički polipšala mladina, ka je uz večeru u Levandi, u veselom druženju zatvorila posebni dan u ovom «Ljetu vjere».

-Tiho-

Mala stranica

21. rujna – Međunarodni dan mira

Diljem svijeta obilježava se Međunarodni dan mira. Rezolucijom UN-a iz 2001. godine 21. rujna određen je danom nenasilja i prekida neprijateljstava. Međunarodni dan mira omogućuje svim pojedincima, organizacijama i nacijama da svojim jednostavnim djelima

zajednički šire poruku mira. Pod pojmom MIR misli se ponajprije na razdoblje bez ratova. Prošlo je svega dva desetljeća od Domovinskoga rata u Hrvatskoj. Republika Hrvatska u Domovinskom ratu 1991–1995. godine imala je velike ljudske žrtve, stradanja stanovništva. U tome je ratu poginulo više od 21 tisuće ljudi, poginulo 402 djece, ranjeno 1044 djece, bez jednog roditelja ostalo je 5497 djece, a 74 djece ostalo bez oba roditelja. Međunarodni dan mira skreće pozornost na to da se ratovi ne ponove.

Razglednica iz Hrvatske

Ogulin

Putujući na autocesti prema Dalmaciji, vrijedno je zastati na predah u gradu Ogulinu koji je poznat po Frankopanskom kaštelu izgrađenom u 15.

Renesansna utvrda u Ogulinu

stoljeću. Ogulin, smješten ispod planine Klek, okružen je i jezerima koje su pogodne i za kupanje, ribolov i športove na vodi. U središtu je grada Frankopanska kula (ispod nje ulin ponor, sustav špilja i ponora) u kojoj se održavaju cijelu godinu razne manifestacije kao što su i Dani Ivane Brlić-Mažuranić, naime poznata spisateljica rođena je upravo u tome gradu.

Za pametne i pametnice

Odgonetni o kojoj je životinji riječ!

- Škare ima, krojač nije, u vodi živi, riba nije, oklop nosi, vojnik nije.

- Osam nogu ima, to poznato je svima. Brzo mrežu plete, da muhe u nju slete.

Znate li

da je prvo izdanje romana za djecu *Čudnovate zgone šegrta Hlapića* Ivane Brlić-Mažuranić izašlo prije sto godina. Povodu toga tiskana je marka u sto tisuća primjerala, nominalna joj je vrijednost 3,10 kuna, a izdana u arčiću od devet maraka. Hrvatska pošta 4. rujna pustila je u optjecaj prigodnu poštansku marku na temu „Čudnovate zgone šegrta Hlapića”, autorice Sabine Rešić, dizajnerice iz Zagreba. Ilustracija na marki preuzeta je iz izdanja *Čudnovate zgone šegrta Hlapića* iz 1974. godine, a autor je crteža Ivica Antolčić, akademski slikar iz Zagreba.

Luca Molnar

HOŠIG

HOŠIG je najbolja škola na svijetu,
Na dvorištu se svi đaci raduju cvijetu.

HOŠIG je najbolja škola ve dvadeset godina,
I ostat će najbolja još puno godina.

HOŠIG je meni najljepša škola,
Dobra je kao kugla sladoleda.
Uvijek se igramo, kad ne učimo,
Sve bilježnice lijepo ispišemo.

HOŠIG je najbolja škola na svijetu,
već dvadeset godina najbolja za djecu.

VIC TJEDNA

Ivica u školi

Došao Ivica kući iz škole i pohvali se mami da je naučio brojiti do pet.

Kaže mama: Hajde da čujem.

I broji Ivica: dva, tri, četiri, pet...

Pita ga mama: A gdje ti je jedinica?

Ivica odgovara: U imeniku!

XI. Udvarsko veselje

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Udvara, 17. kolovoza u mjesnom domu kulture priređeni su programi ovogodišnjega, XI. Udvarskog veselja. Ono je započeto susretom bivših Udvaraca, i fotoizložbom pod nazivom Prošlost sela Udvara, a nastavljeno folklornim programom kojem su sudjelovali pečuški KUD Baranja i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa. Slijedio je bal uz Orkestar Juice.

Natalia Ronai vodila je kulturni program

Postoje naselja koja polako, ali sigurno gube svoju hrvatsku sliku, takvo je i selo Udvar u kojem je danas, od osamstotinjak stanovnika, njih 125, po posljednjem popisu pučanstva 2011. godine, kazalo za sebe kako im je narodnost hrvatska. Možda će neki kazati kako popisi i ne daju stvarnu sliku stanja, pogotovo ako pogledaju brojke u pojedinim selima, koje su „tupirane“ na umjetan način, o

Okupilo se mnoštvo mještana

čemu najbolje mogu govoriti upravo stanovnici tih sela. A nekada bio je Udvar selo naseljeno isključivo bošnjačkim Hrvatima. Blizina grada učinila je svoje, izolacija je „rano“, pedesetih godina 20. stoljeća, počela slabjeti (pruga Mohač–Pečuh prolazila je kroz Udvar, Atu...) i tako sve do današnjih dana. Spominju se stariji, pa tako i osamdesetdvogodišnja Katica Božanović, Udvarske kulturne grupe i predaje udvarskog doma kulture 7. studenoga 1959. godine. Načinilo se tada mnoštvo fotografija koje se i danas razgledaju, a na scenu je skupina postavila Udvarske svatove, što je snimio i Radio Pečuh 1960. godine. Zajedno sa zvukom sa snimke pjeva i gospođa Katica. Gostovali su u Starinu, Martincima i drugdje. Sjećaju se učitelja Gyule Miklóssya i učiteljice Katalin Gabriel, a fotografije školskih razreda iz učiteljeva spomenara vrti njegova kći Klara koja se zatekla i na programu ovogodišnjeg Udvarskog veselja.

Katica Božanović: Božanovići su svoje prezime promijenili u Bors, bilo nam je krivo što smo prešli u Borse, ali morali smo zbog posla koji je obavljao moj „apo“. U udvarskoj kulturnoj grupi bilo nas je pedesetak, skupio nas je učitelj Miklóssy, probao s nama, i Orovica bači nam je pokazivao što treba raditi, učitelj Matušek nas je učio pjevati... svi smo

imali svoju nošnju... I ja sam se dosta rano skinula, kada mi je kći bila malo veća, nije joj se baš sviđalo što sam u nošnji, kaže gospođa Katica dodajući kako i sada kada na radiju sviraju, ako je sama kod kuće, igra i pjeva s

Orkestar KUD-a Baranja ugađa glazbala pred nastup

radiom, iako već pet godina veoma slabo vidi, ona se ne da i „svenjak ide nekud“. Sve je nošnje nedavno prodala, na vašaru i drugima, još se mogu kupiti kod nekih, u Udvaru kazuje mi i pokazuje lutke obučene u nošnju, „bapke“ u vitrini doma kulture koje je još ona pravila i njena mama.

Marija Lošanija Bošnjak je s puno emocija vodila treći sastanak Udvaraca održan u domu kulture i otvorila izložbu starih fotogra-

Izložba starih fotografija „Prošlost Udvara“ potaknula je brojna sjećanja

fija pod naslovom *Prošlost Udvara*. Ljubav prema svome i običajima treba biti u venama, kaže mi dodajući kako svakodnevno tradicije predaje svojim unucima, puno im pripovijeda o običajima, prošlosti i o blagu koje se više ne može vratiti. Rodom Udvarkinja, od majke Kate Ražić, prezime Lošanija, našla je zapisano 1750. godine, Luka Lučanija je prvi zapisan u Poganu i mi smo od tih Lučanija, a bilježnici su kroza stoljeća pisali ime kako su oni znali i čuli. I ja i moj brat smo ponosni na svoje ime i tradicije, na naše stare i na naše roditelje, na prošlost bošnjačkih Hrvata, mi smo još živjeli kao zadnja generacija taj svijet i to blago koje je danas izumrlo.

Prije pedeset godina je Udvar bilo bošnjačkohrvatsko selo. Mlade su se udale u druga sela, tako se i moja sugovornica udala u Atu, gdje je živjela sedam godina, danas živi u Pečuhu. Udavale su se mlade u Kozar, pa u mađarska sela, tko kuda. Dok su roditelji bili živi i ako u toj osobi ima malo „vene“, ništa se neće izgubiti. Ali, nažalost, mnogi misle kako „hrvatsko“ nije vrijedno. Sjećam se, kaže mi Marija Lošanija Bošnjak, radijske snimke na kojoj su pjevali moji roditelji kao članovi nekadašnje udvarske kulturne grupe. Iz arhiva hrvatske redakcije Pečuškog radija dobila sam dio toga snimka, to je za mene neprocjenjivo blago. Stari kao i moja baka u bošnjačkom su ruvu išli misu, na pijak, a sedamdesetih godina dok sam studirala u Budimpešti, baka je meni došla u posjet, u nošnji. Otišle smo na Ribarsku kulu, turisti su je slikali, a ona mene pita: „Oj, dijete moje, nije te sramota...“, a ma kako bi me bilo sramota, ja sam ponosna na svoje porijeklo i na tebe, a oni će tvoju sliku prenesti svijetom odakle su došli, priča mi moja sugovornica.

Mnogobrojne nazočne koji su došli na folklorni program XI. udvarskog veselja pozdravila je predsjednica udvarske Hrvatske samouprave Magdalena Molnar Drinoczi, posebno pozdravljajući Branku Pavić Blažetin, glavnu i odgovornu urednicu Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Ona među ostalim reče: „Ove je godine, nažalost, izostao Dan sela, ali selo nije ostalo bez programa jer je naš hrvatski dan otvoren za sve stanovnike naselja. Poslijepodnevni smo program započeli susretom bivših Udvaraca i prigodnom izložbom. Izložba je rad zanesenjaka, a trudom bi mogla postati dio buduće mjesne povijesne zbirke.

Urbar sela Udvara iz 1836. g. navodi da u selu ima 574 Hrvata, što je 90% od ukupnoga broja stanovnika. Lanjski popis pučanstva donosi brojku od 125 osoba pripadnika hrvatske narodnosti, otprilike 20% stanovnika Udvara. Ovom prilikom zahvaljujemo onim ljudima, obiteljima koji su očuvali i čuvaju svoj materinski jezik, svoju tradiciju, tu dragocijenu vrijednost. I današnji je dan prilika da pokažemo da nas još ima i da pokažemo dio bogate prošlosti, kulture i dio tradicija.”

Potom su okupljeni mogli uživati u plesovima KUD-a Baranje, i pjesmama Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa. Voditeljica je programa bila Natalija Ronai, učenica 11. razreda Hrvatske škole Miroslava Krleža. Za noćnu zabavu i bal pobrinuo se Orkestar Juice.

Napomenimo kako je načelnik sela Udvara bošnjački Hrvat Artur Ždral, a zastupnici tamošnje Hrvatske samouprave jesu: Magdalena Molnar Drinoczi, Ildika Bošnjak Balaž, Silvio Božanović i Ferenc Tomaga. Hrvata je u Udvaru, kaže Marko Radić, umirovljeni pedagog, sve manje i manje, a po njegovim riječima u Udvaru žive 73 osobe kojima su i majka i otac podrijetlom udvarski Hrvati. On dodaje kako izjašnjavanje po nacionalnoj pripadnosti nikada nije bilo ni poželjno ni popularno, te kako će Udvar uskoro izgubiti narodnosni značaj.

Branka Pavić Blažetin

Histrion Bt., Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj,
Croatica d.o.o. imaju čast pozvati vas na spomen svednicu pod
naslovom

„Od Kaptola do Ludoviceuma“

povodom 120. godišnjice rođenja Miroslava Krleža.

Priredba će se održati 26. rujna (četvrtak) 2013.
u Multimedijalnoj dvorani Croatice.
Adresa: 1065 Budapest, Nagymező 68. I. kat

PROGRAM

10.00 – 10.30	Registracija
10.30 – 11.30	Miroslav Krleža: Glembaji Adaptacija i režija: Zeljko Senečić
11.30 – 12.00	Stanka
12.00 – 14.00	Predavanja

- Velimir Visković (Zagreb): Aktualnost Krležina djela danas
- Krešimir Bagić (Zagreb): Polemički diskurz Miroslava Krleža
- Boris Škvorc (Split): Historičističko i suvremeno (dekonstrukcija) „Krležinog malograđanskog hrvatstva“
- Goran Rem (Osijek): Krleža i Osijek
- Tomislav Zigmanov (Subotica): Hrvati u Vojvodini u Krležinim „Marginalijama“
- István Lőkös (Eger): Ambivalentnost Krležinih refleksija o Budimpešti, o mađarskoj povijesti i o Mađarima
- Dinko Šokčević (Pečuh): Starčevićeva slika Mađara u Krležinim djelima
- Stjepan Blažetin (Pečuh): Mađarski prijevod Krležinih ratnih novela

14.00 Ručak za sudionike
16.00 **Predstavljanje knjige** Istvána Lőkösa: *Od Kaptola do Ludoviceuma – A Kaptolól a Ludovikáig*
17.00 Polaganje vijenaca kod spomenika Miroslavu Krleži

**Pozivnica
Meghívó**

Susret hrvatske i mađarske mladeži u Zánki

Pod visokim pokroviteljstvom ministra javne uprave i pravosuđa, zamjenika premijera Tibora Navracicsa, na poticaj budimpeštanskog HOŠIG-a, u suorganizaciji Új Nemzedék Központ u Zánki, prvi put se priređuje Susret hrvatske i mađarske mladeži u narečenom naselju. Na Susretu, koji će trajati od 19. do 22. rujna 2013. godine, sudjeluju učenici budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakškoga doma (40 osoba), pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža (20 osoba), Osnovne škole u Dušniku (12 osoba), budimpeštanske Gimnazije Sv. Stjepana (15 osoba), Srednje škole, stručne škole i kolegija Józsefa Egrya u Zánki (15 osoba, odnosno tijekom ponekog programa veći broj), te Osnovne škole u Balatonfüredu (15 osoba). Prvog dana nakon pristizanja sudionika, u 19.30 otvara se likovna izložba učeničkih radova i fotografija s turističkom temom, te od 20 sati mađarsko-hrvatska večer upoznavanja. U petak, od 9 sati je svečano otvorenje programa, podizanje zastave, pozdravni govori i kulturni sadržaji. Dan se nastavlja športom, u športskoj dvorani se priređuju natjecanja za gimnazijske i osnovnoškolce po raznim športskim disciplinama, nakon objeda predstavlja se zdanje Új Nemzedék Központ. Od 15 sati mađarsko-hrvatski kviz iz povijesti i zemljopisa u znaku 900. godišnje zajedničke povijesti te pristupa Hrvatske Europskoj Uniji, sudionici su gimnazijske družine. Večer zatvara zajednička plesničica. Subotnje prijepodne posvećeno je gastronomiji, kvizu na otvorenome uz sudjelovanje učenika Ugostiteljske škole Józsefa Egrya i hrvatske družine. Potom je kušanje specijaliteta, ocjenjivanje jela, a sve to u glazbenoj pratnji HOŠIG-ova školskoga sastava. Nakon jela, od 10 sati ponovno malo gibanja, slijedi natjecanje u veslanju broda zmaja u kojem sudjeluju gimnazijske družine. Popodne od 15 sati je priobalno vodeno kombinirano natjecanje (npr. čamcem), sudjeluju osnovnoškolci. Za ostale brodarenje po Balatonu. Navečer je svečana dodjela nagrada i gala program (nadareni učenici u pjevanju, program školskog orkestra, književna pozornica, HOŠIG-ov folklorni plesni program, koji slavi 20. obljetnicu postojanja). U nedjelju nakon doručka u 9.30 sati svečano zatvaranje tabora, spuštanje zastave, zajedničko pjevanje i kolo. Povratak domovima.

PREDSTAVLJANJE U IZLAGANJU PROJEKTNIH TEMA

Hrvatska državna samouprava u sklopu „Croatiade 2013” organizira

Predstavljanje u izlaganju projektnih tema.

Natjecatelj treba istražiti i opisati, uz priložene priloge (fotomaterijale, crteže i dr.) zanate i uz njih vezane alate naših predaka. Prijaviti se mogu učenici 5–8. razreda (škole s predmetnom nastavom i dvojezične škole u Mađarskoj).

Tema natjecanja:

ZANATI I ALATI NAŠIH PREDAKA

Učenici su dužni nakon prikupljanja, svrstavanja i obradbe informacija materijala oblikovati radne skupine za prikaz.

Iz jedne škole mogu se prijaviti najviše osam učenika s dva pratiatelja.

Način je izlaganja projektnih tema slobodan. Usmeno izlaganje učenika treba biti popraćeno informativnim panoom ili računalnim prikazom izabrane teme.

Ako tema dopušta, učenici mogu pripremiti sitne suvenire koje mogu podijeliti sudionicima.

Natjecanje se predviđa **18. studenoga 2013. (ponedjeljak)**, HOŠUD, Santovo.

Rok prijave: 18. listopada 2013. godine.

HARKANJ – Berbeni festival «Praznik vina i grožđa» i ove je godine, 19. godinu zaredom, u tri dana održavanja privukao mnoštvo znatizeljnika u ovaj gradić na dvadesetak kilometara od Pečuha. Među brojnim sudionicima Festivala i izvođačima bila je i muška klapa iz Crikvenice, grada prijatelja naselja Harkanja. Berbenom je festivalu sudjelovao i Mješoviti pjevački zbor tamošnjih Hrvata, folkloriši iz Belišća i Bosne i Hercegovine plesne skupine gradova prijatelja i pozvanih gostiju koji su sudjelovali Berbenoj gali. Programi se ostvaruju iz pretpripravnih fondova IPA.

Klapa „Kala” iz Crikvenice nastupila je i u programu kukinjskog Bošnjačkog sijela

Poziv na prijedlog za Narodnosnu nagradu

Džavno tajništvo za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa objavljuje poziv na prijedlog za Narodnosnu nagradu za 2013. godinu. Narodnosna se nagrada dodjeljuje kao priznanje osobama, udrugama i narodnosnim samoupravama za uzornu djelatnost na polju narodnosnoga javnog života, obrazovanja, kulture, vjerskog života, znanosti, javnog propitavanja i gospodarskog samoorganiziranja. Narodnosna se nagrada dodjeljuje sukladno uredbi 2/2012. (VIII.9.) ME. Svečano uručenje državnoga priznanja istaknut je događaj u povodu Dana narodnosti (18. prosinca) 2013. godine.

Prijedlozi za nagradu 2013. godine uz osnovne podatke i opširno obrazloženje predloženih mogu se dostaviti na obrascu koji je dostupan na adresi kormany.hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma do 30. rujna 2013. godine, na poštansku adresu Državnog tajništva za vjerske, narodnosne i civilne društvene odnose, Ministarstvo ljudskih resursa (1884 Budapest, Pf. 1) ili melom titkarsag.nf@emmi.gov.hu, kormany.hu.

Raspored misa u Budimpešti

Mise na hrvatskome jeziku u crkvi Sv. Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici služiti će se:

- 22. rujna, Vjenceslav Tot;
  - 13. listopada, Arpad Horvat;
  - 27. listopada, Vjenceslav Tot;
  - 10. studenoga, Arpad Horvat;
  - 24. studenoga, Vjenceslav Tot;
  - 8. prosinca, Arpad Horvat;
  - 22. prosinca, Vjenceslav Tot;
  - 25. prosinca, Vjenceslav Tot i Arpad Horvat;
  - 12. siječnja, Arpad Horvat;
  - 19. siječnja, Vjenceslav Tot.
- Mise počinju u 17 sati.

ČEPREG – U okviru četverodnevne gradske manifestacije Čeprega, s potporom naticanja TÁMOP 3.2.3., pod naslovom Poruka renesansnoga Čeprega u 21. stoljeću, Vas srdačno pozivamo 21. septembra, u subotu, i na priredbu Hrvatov. Početo od 15 uri pred kapelom Blažene Dvice Marije (ku je dao sazidati grof Julije Janković Daruvarski) se služi sveta maša na hrvatskom jeziku, ku celebrira dr. Anton Kolić, ratištofski farnik. Potom slijedi blagoslavljanje Ulice i spomen-ploče grofa Julija Jankovića. Na Promenadu čeka posjetitelje sajam i izložba lovcev, dokle svečana povorka dođe do Nádasdyevoga kaštela, kade se priredjuje u 17.30 uri atraktivni renesansni pir Ane Nádasdy i Nikole Zrinskoga VI. Pred svadbom se isprosi zaručnica uz hrvatsku pjesmu, muziku i tanac. Spektakl, na pozornicu je postavilo Društvo Sándor Farkas, u kom sudjeluju još Hrvatska samouprava Čeprega, Jačkarni zbor Janković, u dodatku s pjevači iz Temerja ter Hrvatsko kulturno društvo Gradišće iz Petrovoga Sela.